

Οι καθυστερήσεις στις διαδικασίες με την ελληνική κυβέρνηση τους έβγαζαν όλους απ' τα ρούχα τους. Μέχρι που στις 24 Απριλίου έγινε η έκρηξη στη Ρίγα. Η Λετονία είχε αναλάβει εκείνο το εξάμηνο την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και

ήμασταν όλοι στην πρωτεύουσα για μια άτυπη σύσκεψη του Ecofin. Το Eurogroup θα γινόταν εκεί το πρωί. Ο Βαρουφάκης καθόταν ήδη στην αίθουσα την ώρα που οι άλλοι υπουργοί έμπαιναν μέσα και χαιρετούσαν ο ένας τον άλλο. Η απομόνωσή του ήταν τραγικά ορατή. Φτάνοντας στο σημείο της ημερήσιας διάταξης «Ελλάδα», εκδηλώθηκε ο εκνευρισμός. Από τους θεσμούς κυρίως ο Πολ Τόμσεν, από το ΔΝΤ, μας έδωσε την εικόνα της πραγματικότητας. «Μέχρι πριν από έξι μήνες δεν χρειαζόταν καμία ελάφρυνση χρέους σύμφωνα με τη συμφωνία του Νοεμβρίου του 2012. Αλλά τώρα, με σημαντικές παρεκκλίσεις στους δημοσιονομικούς στόχους και τη μη πραγματοποίηση των μεταρρυθμίσεων στους τομείς των συντάξεων, της αγοράς εργασίας και της φορολογίας, είναι άκρως απαραίτητη η σημαντική ελάφρυνση χρέους από την Ευρώπη. Δεν τίθεται ζήτημα διαπραγμάτευσης».

Ο Βαρουφάκης είχε αντίθετη άποψη. Τα πράγματα πήγαιναν πολύ καλά. Έβλεπε μεγάλη σύγκλιση και πρόοδο. Ήταν «πολύ αισιόδοξος». Ο εκνευρισμός όλων των υπουργών έφτασε στο κατακόρυφο. Πολλοί υπουργοί, ο Σλοβάκος Ντούσαν Μράμιορ, κυρίως, απαίτησαν στο εξής να τεθεί σε επεξεργασία ένα Σχέδιο Β, ήτοι η προετοιμασία για το Grexit. Ο Πίτερ Καζιμίρ περίμενε να γίνει ησυχία, κάρφωσε το βλέμμα του στον Βαρουφάκη και είπε δύο φορές: «Unbelievable... Unbelievable! (Απίστευτο... Απίστευτο!)».

Άλλοι χρησιμοποίησαν όρους όπως «τζογαδόρος» και «ερασιτέχνης». Έπρεπε να ασκήσω μεγάλη πίεση για να μη διαλυθεί η ομάδα. Ο Βαρουφάκης έπρεπε να απαντήσει καταφατικά σε τρεις ερωτήσεις, διαφορετικά θα ήταν το τέλος. Καταρχήν, ήταν σημαντικό η ελληνική κυβέρνηση να σεβαστεί τις συμφωνίες της 20ής Φεβρουαρίου, των οποίων αφετηρία αποτελεί το υπάρχον Μνημόνιο, εντός του οποίου υπήρχε δυνατότητα για σοβαρές εναλλακτικές μεταρρυθμίσεις και να μην αναιρέσει μονομερώς τις προηγούμενες μεταρρυθμίσεις. Δεύτερον, η Ελλάδα έπρεπε να υποσχεθεί ότι είναι διατεθειμένη να ρυθμίσει αλλιώς τη διαδικασία και να συνεργαστεί ξανά με τους τρεις θεσμούς, έτσι ώστε να μπορέσουμε τελικά να σημειώσουμε πρόοδο. Και, τρίτον, έπρεπε να καταλήξουμε σε μια πλήρη συμφωνία πριν από το τέλος Ιουλίου – όχι μόνο ad hoc

ασυνεπή λόγια. Τελικά, μετά κόπων και βασάνων, υπέγραψε ο Βαρουφάκης αυτές τις τρεις συμφωνίες μέσα σε μια ιδιαίτερα τεταμένη ατμόσφαιρα.

Πριν τερματιστεί η σύσκεψη, πρότεινα μια άλλη οργάνωση της διαδικασίας για να επιταχυνθούν οι χωλαίνουσες συνομιλίες. Θα μπορούσαν οι γενικές γραμμές να συζητηθούν στις Βρυξέλλες και τα τεχνικά κλιμάκια να υποστηριχτούν από την Αθήνα. Αυτό οδήγησε τις επόμενες εβδομάδες σε κάποια πρόοδο, αλλά βέβαια σήμαινε ότι οι Έλληνες υπουργοί θα ταξίδευαν αδιάκοπα Αθήνα-Βρυξέλλες.

Μετά το τέλος του Eurogroup και στο περιθώριο του ανεπίσημου δείπνου του Ecofin, όπου ο Βαρουφάκης έλαμψε διά της απουσίας του, τηλεφώνησα πάλι στον Τσίπρα και του είπα ότι αυτή η κατάσταση δεν πάει άλλο. Η διαδικασία έπρεπε να ρυθμιστεί διαφορετικά και επίσης του ζήτησα άλλους συνεργάτες για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη. Ύστερα από λίγο ο Τσίπρας αποφάσισε να ανασχηματίσει την ομάδα των διαπραγματευτών. Τον Γιάννη Βαρουφάκη αντικατέστησε ο Γιώργος Χουλιαράκης. Αυτό θα ήταν η αρχή του τέλους της υπουργικής του θητείας. Οι *Financial Times* ανακοίνωσαν στις 28 Απριλίου ότι σίγουρα είχε μπει στο περιθώριο. Σύμφωνα με τη βρετανική εφημερίδα, πιθανόν να έπαιξε ρόλο ότι δεν είχε καμιά στήριξη μέσα στο κόμμα και ότι κι ο αρχηγός τού κόμματος ενοχλήθηκε από τον εκκεντρικό τρόπο ζωής του. Η φωτογράφιση στο εβδομαδιαίο περιοδικό *Paris-Match* δεν του έκανε καλό. Φάνηκε εντελώς διαφορετικός. Στο twitter παρέθεσε τα λόγια που είχε πει ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ το 1936: «*Είναι ενωμένοι από το μίσος τους για μένα και χαιρετίζω το μίσος τους*».

Τον Μάιο η διαδικασία καθυστέρησε ακόμα περισσότερο. Ο Βαρουφάκης ορκιζόταν πως η Ελλάδα θα αποπλήρωνε τους δανειστές της, αλλά το πώς δεν ήταν σαφές. Η ελληνική κυβέρνηση δεν ήταν διατεθειμένη για σοβαρές μεταρρυθμίσεις στο συνταξιοδοτικό και στο εργασιακό. Στο μεταξύ ο Σόιμπλε, από το Βερολίνο, έκανε γνωστό ότι θα στήριζε ένα δημοψήφισμα για μια ενδεχόμενη συμφωνία. «Αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα χρήσιμο μέτρο για να αποφασίσουν οι Έλληνες αν θα δεχθούν αυτό που είναι απαραίτητο, ή αν θέλουν κάτι άλλο...»